

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 31.5.2010
COM(2010)283 definitief

2010/0150 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 663/2009 tot vaststelling van een programma om het economisch herstel te bevorderen via financiële bijstand van de Gemeenschap aan projecten op het gebied van energie

TOELICHTING

Bij Verordening (EG) nr. 663/2009¹ van 13 juli 2009 is een programma vastgesteld om het economische herstel in Europa te bevorderen door tegen eind 2010 3,98 miljard euro financiële bijstand te verlenen. Het Europese energieprogramma voor herstel (EEPR) is een financieringsinstrument dat als algemene doelstelling heeft de EU-economie uit de baisse te helpen en de energie- en klimaatbeleidsdoelstellingen - de continuïteit en diversificatie van de energievoorziening, de goede werking van de interne markt en de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen - dichterbij te brengen. De communautaire financiering is toegekend aan drie subprogramma's op het gebied van projecten voor gas- en stroominfrastructuur; projecten voor offshore windenergie (OWE) en projecten voor koolstofafvang en -opslag (CCS).

De Commissie heeft de toekenningsbesluiten voor elk subprogramma genomen op respectievelijk 9 december 2009 voor de OWE- en CCS-subprogramma's en op 4 maart 2010 voor de gas- en elektriciteitsinfrastructuurprojecten. In een verslag van de Commissie van 27 april 2010² betreffende de tenuitvoerlegging van het EEPR wordt geraamd dat bijna de gehele financiële enveloppe (3,98 miljard euro) in de loop van de lente van 2010 zal zijn vastgelegd. Een bedrag van ongeveer 114 miljoen euro wordt echter niet vastgelegd krachtens de op 13 juli 2009 vastgestelde EEPR-verordening. Volgens het verslag zal dit bedrag naar verwachting niet veranderen, maar zou het kunnen dat een of meer projectpromotoren er, om juridische, financiële of technische redenen, niet in slagen aan bepaalde specifieke voorwaarden voor de uitbetaling van de subsidies te voldoen, waardoor nog meer middelen uiteindelijk niet zouden worden vastgelegd krachtens de op 13 juli 2009 vastgestelde EEPR-verordening. Het bedrag aan niet-vastgelegde middelen zal tegen eind 2010 bekend zijn.

Energiebesparing is voor de EU de meest directe en kosteneffectieve manier ter verwezenlijking van haar strategische doelstellingen om de strijd tegen de klimaatverandering aan te binden, de energiebevoorrading veilig te stellen en duurzame economische en sociale ontwikkeling tot stand te brengen. In de geest van de strategie "Europa 2020" zou de ontwikkeling van meer hernieuwbare energiebronnen en de bevordering van energie-efficiëntie bijdragen aan groenere groei, de totstandkoming van een concurrerende en duurzame economie en de strijd tegen de klimaatverandering. Door steun te geven voor zulk beleid zal Europa nieuwe banen en groene marktkansen scheppen die de totstandkoming van een concurrerende, stabiele en duurzame economie stimuleren.

Ondanks een bescheiden verbetering van de groeivoorzichten van het BBP voor de eerste helft van 2010 blijft de voorspelde groei voor 2010 in de EU nagenoeg ongewijzigd steken op 0,7 %. Verder zijn de cijfers van de industriële productie en de detailhandel weinig hoopgevend en wordt er nog steeds weinig geïnvesteerd. De financiële markten blijven evenzeer onstabiel en onzeker³. Neem daarbij de zwakte van de arbeidsmarkt en het is

¹ Verordening (EG) nr. 663/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 houdende vaststelling van een programma om het economisch herstel te bevorderen via financiële bijstand van de Gemeenschap aan projecten op het gebied van energie.

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad, Verslag over de tenuitvoerlegging van het Europese energieprogramma voor herstel (COM(2010) 191 definitief.

³ De tussentijdse economische prognoses van de Commissie op 25 februari 2010, persmededeling van ECFIN van 25.2.2010.

duidelijk dat de economische crisis in Europa nog niet voorbij is en er dringend behoefte is aan doeltreffende en bij de beleidsdoelen aansluitende EU-maatregelen.

Sterkere financiële stimulansen en technische bijstand zijn cruciaal om de door hoge aanloopkosten en een gebrek aan informatie opgeworpen obstakels uit de weg te ruimen en een stap vooruit te kunnen zetten op het gebied van duurzame energie. Op een door de heersende economische crises gekortwiekte markt en in een tijd van terughoudendheid bij de commerciële banken, met lage investeringen als gevolg, wordt de financiering van projecten in dit beleidsdomein extra bemoeilijkt. Ervaringen in heel Europa tonen aan dat met gerichte en weloverwogen financiële herstelmaatregelen de toestand gevoelig kan worden verbeterd en het ontwikkelingspotentieel van duurzame energie kan worden aangeboord.

Investeringssteun op het gebied van duurzame energie is het doeltreffendst en levert het meest op als hij is gericht op het gemeentelijke en het lokale niveau. Het energiezuinig renoveren van woningen, gedecentraliseerde installaties voor hernieuwbare energie en stedelijke mobiliteitsplannen vergen veel arbeid door geschoolde werknemers met banen die niet kunnen worden gedecentraliseerd. Duurzame energie schept dus veel arbeidsplaatsen. Daarnaast levert duurzame energie op lokaal niveau een doorslaggevende bijdrage aan andere beleidsdomeinen als sociale integratie of de verbetering van de levenskwaliteit en maakt het lokale gemeenschappen aantrekkelijker voor ondernemingen en bezoekers.

In deze context kunnen de technische bijstand en de financiële aansporing hulp bieden bij de voorbereiding en de optimale benutting van de bestaande structuur- en cohesiefondsen.

In de Tweede strategische toetsing van het energiebeleid⁴ heeft de Europese Commissie haar voornemen kenbaar gemaakt om, met het oog op de invoering van financieringsregelingen die een boost geven aan de ontwikkeling van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, in samenwerking met de Europese Investeringsbank en andere internationale financiële instellingen een initiatief voor de financiering van duurzame energie te lanceren.

Door financiële bijstand te verlenen via financiële tusseninstanties zoals internationale financiële instellingen kan de EU-financiering het efficiëntst worden ingezet en de kortetermijnimpact ervan worden gemaximaliseerd, zodat zij optimaal ten goede komt aan de economische activiteit en de schepping van arbeidsplaatsen. Door de financiering van technische bijstand voor projectontwikkeling, gecombineerd met innoverende regelingen voor financiële stimulering (zoals garanties, zachte leningen met gunstige rentevoeten, een instrumentenmix en projectfinanciering), kan een groot hefboomeffect tussen de EU-financiering en het totale losgemaakte investeringsbedrag worden verzekerd.

Met deze elementen is rekening gehouden bij het opstellen van dit voorstel.

Voorgesteld wordt om de niet-vastgelegde middelen overeenkomstig hoofdstuk II van de EEPR-verordening te gebruiken voor de totstandbrenging van een specifiek financieringsinstrument ter ondersteuning van in het kader van het initiatief voor de financiering van duurzame energie passende initiatieven op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. De financieringsregeling moet dienen ter ondersteuning van rendabele projecten op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie en ter bevordering van de financiering van investeringen op dat gebied, met name in stedelijke

⁴ Tweede strategische toetsing van het energiebeleid van 13 november 2008. Een EU-actieplan inzake energiezuinigheid en -solidariteit (COM(2008) 781).

omgevingen. Om een groot aantal gespreide investeringen aan te moedigen, zijn de begunstigen gemeentelijke, lokale en regionale autoriteiten. Deze aanpak bouwt voort op het succes van het door meer dan zestienhonderd regio's en steden ondertekende "Convenant van burgemeesters".

De te financieren duurzame-energieprojecten hebben onder meer betrekking op openbare en particuliere gebouwen, warmtekrachtkoppeling (WKK) en netwerken voor stadsverwarming/-koeling (met name op basis van hernieuwbare energiebronnen) met een hoge energie-efficiëntie, gedecentraliseerde en lokaal geïntegreerde hernieuwbare energiebronnen, schoon stadsvervoer en lokale infrastructuur zoals intelligente netwerken, efficiënte straatverlichting en slimme meters.

De regeling wordt uitgevoerd door een of meer financiële tusseninstanties zoals IFI's. Deze worden geselecteerd op basis van hun gebleken geschiktheid om de middelen zo efficiënt en doeltreffend mogelijk aan te wenden. Om aanzienlijke investeringen in de EU te genereren moeten de financiële tusseninstanties financiële regelingen invoeren met een groot hefboomeffect tussen de EU-financiering en de totale investering. Dit hefboomeffect is een noodzakelijke voorwaarde voor de financiële bijstand. De financiële tusseninstanties leven transparante beheers- en rapportageprocedures na zodat de Commissie streng kan toezien op het gebruik van de middelen; de financiële tusseninstanties ontvangen uitsluitend middelen ter dekking van beheerskosten en kosten die zijn verbonden aan de invoering en de tenuitvoerlegging van de regeling. Tot slot mogen de onderhandelingen met de IFI's gelijktijdig met de wetgevingsprocedure worden gevoerd, zodat de middelen in een vroeg stadium kunnen worden vastgelegd.

Overeenkomstig de EEPR-verordening blijft de regeling beperkt tot de financiering van maatregelen met een snelle, meetbare en substantiële impact op het economische herstel in de EU, een hogere energiezekerheid en de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen.

De criteria van de op 13 juli 2009 vastgestelde EEPR-verordening moeten integraal van toepassing zijn op de selectie van de in het kader van het instrument gefinancierde maatregelen. Tot deze criteria behoren de degelijkheid en de technische geschiktheid van de voorgestelde aanpak, de rijpheid van het project, de mate waarin een gebrek aan toegang tot financiële middelen de uitvoering van de actie vertraagt en de mate waarin de EEPR-bijstand openbare en particuliere financiering zal stimuleren alsook de sociaaleconomische en milieueffecten. Cruciaal is ook dat er rekening wordt gehouden met het geografische evenwicht tussen de projecten.

Dit voorstel is volledig in overeenstemming met de in overweging 7⁵ van de EEPR-verordening bedoelde verklaring van de Commissie⁶, waarin zij haar voornemen kenbaar

⁵ Overweging 7 van de EEPR-verordening luidt als volgt: "Indien het niet mogelijk zou blijken alle middelen voor eind 2010 vast te leggen, heeft de Commissie verklaard voornemens te zijn om zo nodig in haar verslag van 2010 over de toepassing van deze verordening maatregelen voor te stellen die het mogelijk maken met dit herstelplan strokende projecten te financieren, zoals projecten op het gebied van energie-efficiëntie en energie uit hernieuwbare bronnen".

⁶ De verklaring van de Commissie luidt als volgt: "Indien de Commissie, bij de rapportage over de uitvoering van de verordening in 2010 conform artikel 28 daarvan, constateert dat een deel van de middelen voor de in de bijlage bij de verordening vermelde projecten niet tegen eind 2010 zal kunnen worden vastgelegd, dan stelt zij in voorkomend geval een geografisch evenwichtige wijziging van de verordening voor, zodat naast de bovengenoemde initiatieven ook projecten op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen kunnen worden gefinancierd, mede aan de hand van

maakt om zo nodig in haar verslag van 2010 over de toepassing van die verordening maatregelen voor te stellen die het mogelijk maken niet-vastgelegde middelen te herbestemmen voor de financiering van projecten op het gebied van energie-efficiëntie en energie uit hernieuwbare bronnen.

soortgelijke subsidiabiliteitscriteria als die voor de projecten welke staan vermeld in de bijlage bij deze verordening."

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 663/2009 tot vaststelling van een programma om het economisch herstel te bevorderen via financiële bijstand van de Gemeenschap aan projecten op het gebied van energie

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name op artikel 194, lid 1, onder c),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie⁷,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁸,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁹,

Na toezending van het voorstel aan de nationale parlementen,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Verordening (EG) nr. 663/2009¹⁰ van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 is een programma vastgesteld om het economische herstel in Europa te bevorderen door tegen eind 2010 3,98 miljard euro financiële bijstand te verlenen.
- (2) Een deel van dit geld wordt niet vastgelegd in het kader van de in hoofdstuk II van Verordening (EG) nr. 663/2009 bedoelde subprogramma's.

⁷ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁸ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁹ PB C [...] van [...], blz. [...].

¹⁰ PB L 200 van 31.7.2009, blz. 31.

- (3) In de geest van de strategie "Europa 2020" zou de ontwikkeling van meer hernieuwbare energiebronnen en de bevordering van energie-efficiëntie bijdragen aan groenere groei, de totstandkoming van een concurrerende en duurzame economie en de strijd tegen de klimaatverandering. Door deze beleidslijnen te steunen zal Europa nieuwe banen en groene marktkansen scheppen die de totstandkoming van een concurrerende, stabiele en duurzame economie stimuleren.
- (4) Sterkere financiële stimulansen zijn cruciaal om de door hoge aanloopkosten opgeworpen obstakels uit de weg te ruimen en een stap vooruit te kunnen zetten op het gebied van duurzame energie. Investeringssteun op het gebied van duurzame energie is het doeltreffendst en levert het meest op als hij is gericht op het lokale niveau.
- (5) Daarom moet een specifiek financieringsinstrument tot stand worden gebracht ter ondersteuning van in het kader van het initiatief voor de financiering van duurzame energie¹¹ passende initiatieven op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, zodat de niet-vastgelegde middelen krachtens hoofdstuk II van Verordening (EG) nr. 663/2009 kunnen worden gebruikt. De financieringsregeling moet rendabele projecten op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie ondersteunen en bevordert de financiering van investeringsprogramma's door lokale en regionale autoriteiten op dat gebied, met name in stedelijke omgevingen.
- (6) Met het oog op de maximalisatie van de kortetermijnimpact van de EU-financiering moet de regeling worden beheerd door een of meer financiële tusseninstanties zoals internationale financiële instellingen (IFI's). Om aanzienlijke investeringen in de EU te genereren moet de selectie gebeuren op basis van de gebleken geschiktheid van de financiële tusseninstanties om de middelen zo efficiënt en doeltreffend mogelijk en met het grootst mogelijke hefboomeffect tussen de EU-financiering en de totale investering te gebruiken.
- (7) Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 663/2009 moet de regeling beperkt blijven tot de financiering van maatregelen met een snelle, meetbare en substantiële impact op het economische herstel in de EU, een hogere energiezekerheid en de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. De bij Verordening (EG) nr. 663/2009 vastgestelde criteria moeten integraal van toepassing zijn op de selectie en de subsidiabiliteit van de in het kader van het instrument gefinancierde maatregelen. Cruciaal is ook dat er rekening wordt gehouden met het geografische evenwicht tussen de projecten.
- (8) Aangezien het exacte bedrag aan niet-vastgelegde middelen pas eind 2010 bekend is, moeten tegen 31 maart 2011 afzonderlijke juridische verbintenissen ter nakoming van de verplichtingen uit hoofde van de begroting worden aangegaan.
- (9) Wegens de dringende noodzaak om de economische crises en de nijpende energiebehoeften van de Unie aan te pakken, moeten de uitgaven vanaf 13 juli 2009 subsidiabel zijn, aangezien vele aanvragers hebben gevraagd dat de uitgaven overeenkomstig artikel 112 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese

¹¹ Tweede strategische toetsing van het energiebeleid van 13 november 2008, COM(2008) 781.

Gemeenschappen voor financiering in aanmerking zouden komen vanaf de indiening van de subsidieaanvraag.

- (10) Wegens de dringende behoefte om de economische crisis en de nijpende energiebehoeften van de Europese Unie aan te pakken, dient deze verordening onmiddellijk na haar bekendmaking in werking te treden,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1
Wijzigingen van Verordening (EG) nr. 663/2009

Verordening (EG) nr. 663/2009 wordt als volgt gewijzigd:

- (1) Aan artikel 1 wordt het volgende lid 4 toegevoegd:

"Deze verordening voorziet in de totstandbrenging van financieringsinstrumenten ter ondersteuning van initiatieven op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie."

- (2) Artikel 3, lid 2, wordt vervangen door:

"De afzonderlijke juridische verbintenissen krachtens hoofdstuk II tot uitvoering van de vastleggingen in de begrotingen van 2009 en 2010 worden uiterlijk op 31 december 2010 aangegaan. De afzonderlijke juridische verbintenissen overeenkomstig artikel 22 worden uiterlijk op 31 maart 2011 aangegaan."

- (3) Artikel 22 wordt vervangen door:

“Artikel 22

Middelen die niet kunnen worden vastgelegd krachtens hoofdstuk II of die niet kunnen vrijkomen tegen 31 december 2010

1. Overeenkomstig artikel 3, lid 2, worden kredieten die niet onder de afzonderlijke juridische verbintenissen krachtens hoofdstuk II kunnen vallen, voor een bedrag van 114 miljoen euro, en eventuele andere kredieten die vrijkomen als gevolg van de volledige of gedeeltelijke niet-uitvoering van de projecten in het kader van hoofdstuk II, toegewezen aan een in het kader van het initiatief voor de financiering van duurzame energie passend financieringsinstrument¹².

2. De in lid 1 bedoelde financieringsregeling wordt uitgevoerd in overeenstemming met bijlage II. Artikel 23, lid 1, is niet van toepassing.

- (4) De tweede zin van artikel 23, lid 2, wordt vervangen door:

"De uitgaven zijn subsidiabel vanaf 13 juli 2009."

- (5) De bijlage gaat "bijlage I" heten en er wordt een nieuwe bijlage II toegevoegd:

¹² Tweede strategische toetsing van het energiebeleid van 13 november 2008, COM(2008) 781.

"Bijlage II

Financieringsregeling in het kader van het initiatief voor de financiering van duurzame energie

I. De uitvoering van een financieringsregeling voor projecten op het gebied van duurzame energie

Het financieringsinstrument dient ter ondersteuning van rendabele projecten op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie en ter bevordering van de financiering van investeringen op dat gebied door gemeentelijke, lokale en regionale autoriteiten. Deze regeling wordt uitgevoerd overeenkomstig de bij het Financieel Reglement en de uitvoeringsvoorschriften ervan vastgestelde bepalingen inzake het delegeren van taken met betrekking tot de uitvoering van de begroting.

De regeling wordt gebruikt ter ondersteuning van projecten op het gebied van duurzame energie, met name in stedelijke omgevingen. Daaronder vallen onder meer:

- a) projecten voor openbare en particuliere gebouwen die oplossingen op het gebied van hernieuwbare energie en/of energie-efficiëntie behelzen, inclusief oplossingen die op het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT) zijn gebaseerd;
- b) investeringen voor warmtekrachtkoppeling (WKK) en netwerken voor stadsverwarming/-koeling, met name van hernieuwbare energiebronnen;
- c) gedecentraliseerde en lokaal geïntegreerde hernieuwbare energiebronnen;
- d) schoon stadsvervoer ter ondersteuning van een verhoogde energie-efficiëntie en de integratie van hernieuwbare energiebronnen;
- e) lokale infrastructuur, met inbegrip van efficiënte straatverlichting, slimme meters en intelligente netwerken, die ten volle gebruikmaken van ICT.

De regeling mag worden gebruikt om stimulansen en technische bijstand te bieden en om de kennis van nationale en lokale autoriteiten te verhogen zodat er optimaal kan worden gebruikgemaakt van de structuur- en cohesiefondsen, met name wanneer het gaat om verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie in huizen en andere soorten gebouwen.

De begunstigden van de regeling zijn de autoriteiten, bij voorkeur op regionaal en lokaal niveau, of private organisaties die optreden namens deze autoriteiten. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan voorstellen met betrekking tot de samenwerking van zulke organisaties met woningbouwverenigingen en projectbureaus.

II. Samenwerking met financiële tusseninstanties

De regeling wordt uitgevoerd door een of meer financiële tusseninstanties zoals internationale financiële instellingen (IFI's). Deze worden geselecteerd op basis van de gebleken geschiktheid van de financiële tusseninstanties om de middelen zo efficiënt en doeltreffend mogelijk te gebruiken overeenkomstig de in deze bijlage vastgestelde regels en criteria.

De financiële tusseninstanties voldoen aan de toepasselijke, in het Financieel Reglement en zijn uitvoeringsregels vastgelegde vereisten inzake het delegeren van taken met betrekking tot

de uitvoering van de begroting, met name wat betreft de regels voor het plaatsen van opdrachten, interne controle, boekhouding en externe controle. Deze financiële tusseninstanties ontvangen uitsluitend middelen ter dekking van de beheerskosten en van de kosten die zijn verbonden aan de invoering en de tenuitvoerlegging van de regeling.

De voorwaarden van de regeling, met inbegrip van toezicht en controle, worden in detail vastgelegd in een of meer overeenkomsten tussen de Commissie en de financiële tusseninstanties.

III. Financieringsvoorwaarden en selectie- en subsidiabiliteitscriteria

De regeling blijft beperkt tot de financiering van maatregelen met een snelle, meetbare en substantiële impact op het economische herstel in de EU, een hogere energiezekerheid en de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen.

Om aanzienlijke investeringen in de EU te genereren zal de nodige aandacht uitgaan naar het bereiken van een groot hefboomeffect tussen de totale investering en de EU-financiering. De begunstigde autoriteiten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) zij zijn een politieke verbintenis aangegaan om de klimaatverandering te beperken en hebben daarbij duidelijke streefcijfers vooropgesteld;
- b) zij beschikken over een emissie-inventaris en ontwikkelen meerjarige strategieën om hun doelen te bereiken;
- c) zij aanvaarden de publieke verantwoordelijkheid voor de voortgang van hun totaalstrategie.

Voor in het kader van de regeling gefinancierde maatregelen gelden de volgende selectie- en subsidiabiliteitscriteria:

- (i) de degelijkheid en de technische geschiktheid van de voorgestelde aanpak;
- (ii) de degelijkheid van het financiële pakket voor de volledige investeringsfase van de actie;
- (iii) het geografische evenwicht tussen de projecten;
- (iv) de rijpheid, omschreven als het bereiken van de investeringsfase, en het zo snel mogelijk verrichten van aanzienlijke kapitaaluitgaven;
- (v) de mate waarin een gebrek aan toegang tot financiële middelen de uitvoering van de actie vertraagt;
- (vi) de mate waarin de EEPR-bijstand openbare en particuliere financiering zal stimuleren;
- (vii) gekwantificeerde sociaaleconomische effecten;
- (viii) gekwantificeerde milieueffecten."

Artikel 2
Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, [...].

Voor het Europees Parlement
De Voorzitter

Voor de Raad
De Voorzitter